

Raadsvoorstel

Onderwerp **Inrichtingsleidraad openbare ruimte binnenstad**

Registratienr. 6476109

Steller/telnr. G. van Osnabrugge /

Bijlagen 2

Classificatie

Openbaar Geheim

Portefeuillehouder
Langetermijn agenda
(LTA) Raad

Vertrouwelijk
Van Keulen
LTA ja: Maand 9 Jaar 2017
LTA nee: Niet op LTA

Raadsc commissie Beheer en Verkeer

Voorgesteld raadsbesluit

De raad besluit:

- I. de inrichtingsleidraad voor de openbare ruimte van de binnenstad van Groningen 'Nieuwe Stadsruimtes' vast te stellen;
- II. kennis te nemen van de bijlage 'Participatiedocument: inrichtingsleidraad voor de openbare ruimte van de binnenstad van Groningen'.

Samenvatting

De komende jaren geven we een enorme impuls aan onze binnenstad. Aanleiding hiervoor is dat het denken over de functie en het gebruik van binnensteden sterk verandert. De binnenstad is allang geen plek meer waar je enkel komt om te winkelen of om uit te gaan. Het is steeds meer de huiskamer van onze stad waar mensen graag verblijven en recreëren, maar ook gewoon wonen en werken. Een diversiteit van functies die nieuwe eisen stelt aan de inrichting van de openbare ruimte.

De afgelopen decennia hebben wij veel in onze binnenstad geïnvesteerd. De komende jaren doen we daar nog een flinke schep bovenop, zodat we ook in de toekomst aantrekkelijk, toegankelijk, veilig en bereikbaar blijven. De ambities die we hebben voor de binnenstad staan beschreven in de binnenstadvisie Bestemming Binnenstad: meer ruimte voor de voetganger, meer aangename verblijfsruimte, meer groen, betere toegankelijkheid, meer ruimte voor eigen initiatief. Deze ambities zijn vervolgens vertaald naar uitvoeringsprojecten, die zijn gebundeld in het uitvoeringsprogramma 'Binnenstad 050 – Ruimte voor jou'.

In het Uitvoeringsprogramma 'Binnenstad 050 – Ruimte voor jou' hebben wij reeds aangegeven dat er meer houvast nodig is voor de uitvoeringsprojecten. De schaarse ruimte in de binnenstad, in combinatie met de veelheid aan geformuleerde ambities en opgaven, vraagt om kaders en heldere afwegingen ten aanzien van de inrichting van de openbare ruimte. Het gaat dan bijvoorbeeld om inrichtingsaspecten als terrassen, groen, fietsvakken, distributie of speelvoorzieningen. Deze afwegingen dienen niet per individueel uitvoeringsproject gemaakt te worden. Daardoor zou een onevenwichtigheid kunnen ontstaan. Voor de binnenstad als geheel blijft het doel een samenhangende en herkenbare inrichting met kwaliteit. Daarom hebben we een inrichtingsleidraad opgesteld voor de openbare ruimte in de binnenstad. Een inspirerend vervolg met als doel de realisatie van onze ambities uit de binnenstadvisie. De Inrichtingsleidraad helpt ervoor te zorgen dat we bij vraagstukken in de openbare ruimte van onze binnenstad niet telkens opnieuw het wiel hoeven uit te vinden. Tegelijkertijd zorgt het voor voldoende samenhang en herkenbaarheid in de binnenstad, maar juist ook biedt het ruimte voor een eigen identiteit van straten of een buurt. De Inrichtingsleidraad is nadrukkelijk geen handboek dat de projecten voorschrijft hoe en wat er moet worden ontworpen, maar eerder een gids met keuzes op hoofdlijnen. Het gaat om kaders die de samenhang garanderen, om inrichtingsprincipes, aandachtspunten en accenten.

Vervolg voorgesteld raadsbesluit

Aanleiding en doel

De belangrijkste doelen uit de binnenstadsvisie zijn het vergroten van het bezoek en gebruik van de binnenstad, meer ruimte geven aan de voetganger en de fietser en het anders routeren van de bussen. Om dit alles mogelijk te maken, moet de openbare ruimte op verschillende plaatsen in de binnenstad anders worden ingericht. Hiertoe is in het uitvoeringsprogramma Ruimte voor jou een groot aantal projecten voor de komende jaren verwerkt.

In het Uitvoeringsprogramma 'Binnenstad 050 – Ruimte voor jou' hebben wij reeds aangegeven dat er meer houvast nodig is voor de uitvoeringsprojecten. De schaarse ruimte in de binnenstad, in combinatie met de veelheid aan geformuleerde ambities en opgaven, vraagt om heldere afwegingen ten aanzien van de inrichting van de openbare ruimte. Het gaat dan bijvoorbeeld om inrichtingsaspecten als terrassen, groen, fietsvakken, distributie en speelvoorzieningen. Steeds vaker worden deze afwegingen per individueel uitvoeringsproject gemaakt. Hier kan een disbalans in ontstaan.

Daarom hebben we een inrichtingsleidraad opgesteld voor de openbare ruimte in de binnenstad. De inrichtingsleidraad moet herinrichtingsprojecten in de openbare ruimte het gereedschap meegeven om een goed ontwerp te kunnen maken. Hierbij worden geen dwingende voorschriften opgelegd, maar worden inspiratievoorbeelden en inrichtingsprincipes aangereikt. Zo kunnen de projecten worden gestuurd en kan de samenhang in de openbare ruimte in de binnenstad worden geborgd. Anderzijds blijft er voldoende ruimte voor het ontwerpproces en inbreng vanuit bewoners, ondernemers en andere belanghebbenden. Daarnaast is eerder in het Uitvoeringsprogramma de werkwijze vastgelegd waarmee de raad per uitvoeringsproject op het juiste tijdstip kan sturen op de verdere ontwikkeling van de binnenstad, daarbij ambitie, kwaliteit, fasering en investering telkens hand in hand wegend. In de leidraad is dit proces verder geconcretiseerd in processtappen als basis voor de volgende uitvoeringsprojecten.

Kader

In ons coalitieakkoord "Voor de Verandering" kondigden we aan het verblijfsgebied van de binnenstad en de Diepenring aan te pakken. Na vaststelling van de binnenstadsvisie Bestemming Binnenstad (24 februari 2016) en het uitvoeringsprogramma Ruimte voor jou (29 juni 2016) geven we met de inrichtingsleidraad verder invulling aan deze ambitie uit het coalitieakkoord.

De actualisatie van het Uitvoeringsprogramma Bestemming Binnenstad 2017 hebben we nu ook gekoppeld aan de besluitvorming over de Inrichtingsleidraad openbare ruimte omdat dit een meer concreet zicht geeft op uitvoeringskosten en/of complexiteit van projecten.

De binnenstad raakt, vanwege haar multifunctionaliteit, vele thema's en beleidsterreinen. Net als in de binnenstadsvisie is rekening gehouden met verschillende thema's en beleid. Healthy Ageing, de Fietsstrategie, de Watervisie, de Woonvisie, de Cultuurhistorische verkenning, evenementenbeleid, de visie op de warenmarkt, het uitstallingsbeleid en de binnenstadslogistiek (venstertijden) vormen belangrijke kaders voor de inrichtingsleidraad. Deze thema's en beleidsterreinen moeten in de uitvoeringsprojecten allemaal integraal worden meegewogen en vormen dus de basis van de inrichtingsleidraad.

Argumenten en afwegingen

In het uitvoeringsprogramma hebben wij al aangegeven dat er meer houvast nodig is voor de uitvoeringsprojecten. De schaarse ruimte in de binnenstad, in combinatie met de veelheid aan geformuleerde ambities en opgaven, vraagt om heldere en expliciete afwegingen ten aanzien van de inrichting van de openbare ruimte.

Afgehandeld en naar archief

Paraa Datum

Bij het eerste project binnen het uitvoeringsprogramma – de herinrichting van de Astraat, Brugstraat en Munnekeholm – hebben wij gemerkt dat een goede balans tussen meer algemene inrichtingsprincipes en maatwerkoplossingen, in combinatie met veel inbreng vanuit de omgeving, bijdraagt aan een mooi, gedegen en gedragen eindresultaat. De inrichtingsleidraad is parallel aan en in nauwe samenwerking met dit project geschreven. De inrichtingsleidraad heeft uit dit concrete herinrichtingsproject inspiratie opgedaan over de oplossingen voor knelpunten en de inpassing van belangrijke thema's in vergelijkbare projecten. Andersom heeft de vorming van de inrichtingsleidraad bijgedragen aan het maken van integrale afwegingen binnen het project Astraat, Brugstraat, Munnekeholm, bijvoorbeeld op het gebied van verkeer(stromen), toegankelijkheid en het organiseren van de gevelzone.

Hieronder gaan we in 4 delen in op de belangrijkste elementen van de inrichtingsleidraad.

1. Tussen eenheid en diversiteit

De inrichtingsleidraad moet herinrichtingsprojecten in de openbare ruimte in de binnenstad het gereedschap meegeven om een goed ontwerp te kunnen maken. De gereedschappen zijn richtinggevend om de samenhang in de binnenstad te borgen. Anderzijds moet er voldoende ruimte zijn voor het ontwerpproces met een inbreng door bewoners, ondernemers en andere belanghebbenden.

Samenhang

De Groningse binnenstad bestaat uit een middeleeuwse kern met daaromheen een renaissanceschil en een groene gordel, die in de laatste anderhalve eeuw is getransformeerd tot wat het nu is. Om de eenduidigheid en herkenbaarheid van de binnenstad te vergroten, is het streven om in elk van deze zones een zo helder mogelijk regime te hanteren. Hierbij gaat het voornamelijk over begrijpelijkheid: eenduidigheid in materiaal, gedragsregels (in plaats van en naast verkeersregels), beheer en handhaving.

Binnen de drie zones zijn verschillende soorten 'stadsruimtes' te vinden. De stadsruimtes die wij in de Inrichtingsleidraad benoemen zijn:

- Stadsentrees
- Speciale stadsruimtes
- Straten
- Verbrede straten
- Leefstraten
- Groene leefstraten
- Lanen
- Binnenhoven
- Gangen

Aan al deze stadsruimtes is een palet aan inrichtingsprincipes gekoppeld. Voor alle stadsruimtes worden gereedschappen aangeboden op het gebied van inrichting en beheer, regimes en participatie. Daarnaast worden handvatten geboden op het gebied van materiaal en bestrating, aankleding (zitelementen, groen, verlichting, kunst), verdeling van ruimte voor verschillende verkeersstromen en oplossingen voor gestalde fietsen en logistiek.

Diversiteit

De verschillende stadsruimtes in de binnenstad worden met de toolbox op een samenhangende wijze ingericht. Echter, er is ook behoefte om iedere straat en plek zijn eigen identiteit te kunnen geven of laten behouden. Het gebruik van de stadsruimtes is divers en dynamisch. Hierop willen we kunnen inspelen als de stadsruimtes worden heringericht. Daarom leggen we in de inrichtingsleidraad geen dwingende richtlijnen op, maar reiken we inrichtingsprincipes en inspiratievoorbeelden aan.

Om de samenhang te garanderen worden in de Inrichtingsleidraad ook belangrijke structuren en structuurdragers benoemd als ruimtelijk kader. Naast een ruimtelijk kader is ook lexibiliteit en diversiteit is nodig om goed in gesprek te kunnen gaan met bewoners, ondernemers en andere belanghebbenden. Per straat en type stadsruimte verschilt de hoeveelheid (letterlijke en figuurlijke) vrije ruimte om mee te denken en mee te doen in het ontwerpproces. Hierop wordt hieronder ('tussen regie en vrijheid') nader ingegaan.

2. Tussen alledaags leven en leisure

De structuur van verkeersstromen in de binnenstad vraagt om een balans tussen het alledaagse leven van wonen en werken enerzijds en het vrijetijdsleven van winkelen, toerisme en ontspanning anderzijds. In de

binnenstad staat de voetganger op één. Om deze ambitie waar te maken, worden maatregelen genomen op zowel structuurniveau als op inrichtingsniveau. Er is een loopnetwerk gedefinieerd dat toegankelijkheid garandeert. Hierbij horen geleide-/gidslijnen, obstakelvrije routes, zitgelegenheid, bewegwijzering etc. Daarnaast is het recent ontwikkelde concept van 'geschakelde plekken' van belang: verblijfsplekken, met elkaar verbonden door ruimtes gericht op doorstroming.

De nieuwe straatprofielen maken flexibel gebruik tijdens pieken en dalen van verschillende verkeersstromen mogelijk. De nieuw ontwikkelde profielen gaan uit van één gedeelde ruimte voor alle gebruikers, waarbinnen belijning op een zachte manier een onderverdeling maakt in verschillende zones. Deze zachte onderverdeling maakt een dynamisch gebruik van de ruimte in de tijd mogelijk. De fietser is overal welkom, maar moet zich op sommige plekken meer gaan aanpassen aan de voetganger. Er wordt gezocht naar meer stallingsruimte voor de fiets: fietsparkeren gebeurt slechts ten dele in de openbare ruimte, daarnaast wordt er gezocht naar gebouwde voorzieningen en andere oplossingen. Gemotoriseerd verkeer is in de binnenstad vrijwel altijd te gast.

De gevelzone maakt ook onderdeel uit van het nieuwe profiel. Bewoners en ondernemers kunnen deze zone (afhankelijk van de straatbreedte) in gebruik nemen voor bloembakken, uitstallingen en terrassen, om zo meer levendigheid te creëren. De zone reguleert het gebruik van de gevelzone er is een duidelijke afgebakende ruimte, waarbij fysiek zichtbaar is wat de grens is voor uitstallingen. Door het gebruik van de gevelzone, kunnen blinden en slechtzienden zich niet oriënteren op de gevel. Daarom wordt gezorgd voor een nieuwe gidslijn of geleidelijn, langs de rand van de gevelzone of in de comfortzone. De precieze invulling hiervan wordt in samenwerking met belanghebbenden uitgewerkt in het Definitief Ontwerp voor de Astraat, Brugstraat en Munnekeholm.

3. Tussen behoud en aanpassing

In de binnenstad hebben we te maken met historische structuren met veel openheid en verre zichtlijnen. De (binnen)stad krijgt in de toekomst te maken met trends en ontwikkelingen die de inrichting van de openbare ruimte . Deze thema's moeten allemaal een plaats krijgen in de beperkt beschikbare ruimte. Dit kan de historische kwaliteiten onder druk zetten. Dit vraagt om een zorgvuldige afweging tussen het behoud van historische kwaliteiten en aanpassing op actuele thema's, zoals groen, water, duurzaamheid, energie, gezondheid, sport en spel, kunst en cultuur.

4. Tussen regie en vrijheid

Het stijgend aantal gebruikers van de binnenstad vraagt om een krachtige regie op de ruimte om deze voor iedereen toegankelijk en leefbaar te houden. Tegelijkertijd verlangen mensen meer vrijheid om zelf of gezamenlijk invulling aan te geven aan de publieke ruimte. Om de balans tussen regie en vrijheid te vinden, is participatie een belangrijk onderdeel van elk ontwerpproces.

Er zijn verschillende niveaus waarop de bewoners en gebruikers van de binnenstad worden betrokken bij de inrichting en invulling van de openbare ruimte: informeren, meedenken en meedoen. De (letterlijke en figuurlijke) vrije ruimte in een uitvoeringsproject bepaalt hoe dit uiteindelijk vorm krijgt. Per project wordt, afhankelijk van de vrije ruimte, een participatietraject opgezet, passend bij de opgaves die bij het project horen.

De uitkomst van elk project wordt zo nadrukkelijk het resultaat van enerzijds kaderstellende de input vanuit de leidraad, in combinatie met de inbreng vanuit de omgeving. Samen bepalen zij het uiteindelijke ontwerp.

Maatschappelijk draagvlak en participatie

De inrichtingsleidraad is in samenspraak met veel verschillende belanghebbenden, zowel intern als extern, tot stand gekomen. De verschillende bijeenkomsten en gesprekken hebben geleid tot veel positieve en constructieve kritiek, nieuwe inzichten en waardevolle bijdragen. Belangrijke terugkerende thema's zijn toegankelijkheid, fietsstromen en fietsparkeren, groen, logistiek/stadsdistributie, water, gezondheid, sport en spel, kunst en cultuur, evenementen en participatie. In het participatiedocument dat als bijlage is toegevoegd, wordt nader ingegaan op de verschillende bijeenkomsten en gesprekken die hebben plaatsgevonden. Hieronder wordt kort besproken welke acties zijn ondernomen.

Binnenstadscafés

Tijdens het inspiratiefestival Let's Gro zijn Stadgers gedurende 4 dagen (9 t/m 12 november 2016) uitgenodigd voor een open gesprek over de herinrichting van de Astraat, Brugstraat en Munnekeholm. Dit is gedaan aan de hand van drie scenario's. Behalve dat de uitkomsten zijn verwerkt in het ontwerp voor de Astraat, Brugstraat en Munnekeholm, zijn ze ook op binnenstadniveau relevant voor de wijze waarop de inrichtingsleidraad vorm heeft gekregen.

Tijdens het Binnenstadscafé over het voorlopig ontwerp voor de herinrichting van de Astraat, Brugstraat en Munnekeholm (op 3 mei 2017) zijn de contouren van de inrichtingsleidraad gepresenteerd aan bewoners en andere geïnteresseerden.

Conform onze inspraakverordening heeft ons college de te volgen inspraakprocedure vastgesteld. Gezien de reacties op de wijze waarop wij dit tot op heden hebben vormgegeven in de Binnenstadscafés hebben wij besloten dit te formaliseren voor de uitvoeringsprojecten, die voortvloeien uit de Binnenstadvisie. De inspraak vindt naast georganiseerde gesprekken met diverse stakeholders, plaats door het instellen van een Binnenstadscafé. Hier krijgen betrokkenen, belanghebbenden en organisaties voorafgaand aan de vaststelling van inrichtingsplannen de gelegenheid mee te praten over de planvorming.

Werkessie met gemeenteraad

Op woensdag 17 mei 2017 is uw raad uitgenodigd voor een werksessie over de inrichtingsleidraad. Tijdens deze bijeenkomst is uw raad geïnformeerd over het proces, de contouren van de inrichtingsleidraad en de vervolgstappen. Daarnaast is uw raad aan de hand van drie thema's gevraagd mee te denken over belangrijke onderdelen van de inrichtingsleidraad.

Interne afstemmingsrondes

Omdat de inrichtingsleidraad afwegingen voor de gehele binnenstad bevat, grenst het document aan veel verschillende beleidsdomeinen. Verschillende conceptdocumenten zijn gebruikt als praatstuk voor interne afstemming. De beleidsdomeinen verkeer (logistiek, fiets), duurzaamheid en leefomgeving (klimaat, groen, water, energie), wonen en economie hebben allen een plaats gekregen in het document. Verder zijn het Atelier stadsbouwmeester en Stadsontwerp nauw betrokken geweest bij de totstandkoming van de inrichtingsleidraad. Tot slot zijn Stadsbeheer en Stadstoezicht gevraagd inbreng te leveren voor het document.

Externe afstemmingsrondes

Bewonersorganisaties, ondernemers en belangenorganisaties zijn onder andere uitgenodigd om kennis te nemen van de inrichtingsleidraad tijdens het binnenstadscafé op woensdag 3 mei 2017. Daarnaast zijn afzonderlijk verschillende gesprekken gevoerd met belanghebbenden: een vertegenwoordiging van ondernemers in het Oosterkwartier, de bewonersorganisaties in de binnenstad, de RUG, de Hanzehogeschool, het UMCG, KHN, de GCC, Marketing Groningen, de Fietsersbond en anderszins mobiele zijn geïnformeerd en gevraagd naar hun mening.

Vervolg: toepassing van de inrichtingsleidraad

Een goed ontwerp komt voort uit een goed ontwerpproces. In de uitvoeringsprojecten worden bewoners, ondernemers en andere belanghebbenden betrokken bij het ontwerp voor de openbare ruimte. De vraagstukken ter plekke worden met hen besproken en samen wordt gekeken naar mogelijke oplossingen, waarbij de inrichtingsleidraad als startpunt richting geeft.

Uitgangspunt is om voor specifieke projecten de directe omgeving en belanghebbenden zo goed mogelijk mee te nemen en te betrekken.

De exacte vorm van participatie wordt per project bepaald. Daarbij maken we gebruik van georganiseerde gesprekken met stakeholders, binnenstadscafés en placemaking. Bij placemaking worden bewoners, ondernemers en andere belanghebbenden actief betrokken bij de inrichtingsvraagstukken met als doel om kwalitatief waardevolle plekken te creëren waar mensen graag verblijven en waarbij de omgeving zich betrokken voelt. In welke mate de participatie gebeurt, is maatwerk. Dit is afhankelijk van een aantal factoren, waaronder de balans tussen de lokale belangen en de meer stedelijke.

In de leidraad zijn de processtappen in een tijdlijn als ideaal proces opgenomen. Bij uitvoeringsprojecten is deze tijdlijn de basis voor de inrichting van het proces.

Financiële consequenties

Er volgen geen directe financiële consequenties uit de inrichtingsleidraad, budgetten worden per project bepaald. Echter, de hoogte van de lat voor de kwaliteit van de openbare ruimte wordt nu gelegd met de inrichtingsleidraad. De benodigde investering voor de maatregelen in het kernpakket van het uitvoeringsprogramma? JK ligt daardoor hoger dan tot nu toe binnen de beschikbare 22,5 miljoen euro is voorzien. We hebben de extra financieringsbehoefte van deze hogere ambitie voor de projecten in het kernpakket geraamd op 4,3 miljoen euro.

Daarnaast is bij de actualisatie van het uitvoeringsprogramma gebleken, dat de lijst met projecten eerder langer wordt dan korter. Deze actualisatie wordt in september 2017 aan uw raad voorgelegd. Bij de herziening van de begroting van het Uitvoeringsprogramma Bestemming Binnenstad eind 2017, leggen wij u ook een uitgewerkt voorstel voor prioritering voor.

Overige consequenties

De inrichtingsleidraad geeft een visie op en gereedschappen voor de inrichting van de openbare ruimte. Zowel het gebruik van de openbare ruimte als de gebruikte materialen en straatprofielen in de binnenstad gaan veranderen. Deze verandering heeft gevolgen voor de werkprocessen van delen van de organisatie, bijvoorbeeld op het gebied van handhaving en beheer. Om het vernieuwde, hoge niveau van de binnenstad te behouden, moeten beheer en toezicht en handhaving meegroeien, deze zijn onlosmakelijk met elkaar verbonden. Samen maken ze onze nieuw ingezette maatregelen toekomstbestendig. Bij het uitdenken van de verdere inrichting van onze binnenstad en het succesvol maken van de met de Inrichtingsleidraad ingezette koers, hoort de opgave om ook de implicaties voor beheer en handhaving te betrekken om zo de keten af te maken.

Beheer

Het beheer in de drie binnenstadszones verschilt van elkaar. In de middeleeuwse historische binnenstad is het beheerniveau hoog. De ruimtelijke druk, de hoge cultuurhistorische waarde van veel plekken en de betekenis die deze zone heeft voor iedereen die in de stad woont en deze bezoekt, vraagt om een hoog beheerniveau. Ook de speciale stadsruimtes en de lanen hebben een hoog beheerniveau. De woon- en werkgebieden in de verlichte schil en groene gordel hebben een standaard beheerniveau.

Toezicht en handhaving

De handhavinginzet concentreert zich met name in de middeleeuwse historische binnenstad en de speciale stadsruimtes zoals bijvoorbeeld het Noorderplantsoen. Vanwege het intensieve gebruik van de beperkte ruimte en het belang van deze zone voor de bewoners en bezoekers van onze stad, vergt deze zone een hoog handhavingsniveau. Dit concentreert zich voornamelijk rond de thema's stadsdistributie, fietsparkeren en uitstallingen aan de gevelzone. Handhavers functioneren als gastheer van de stad en zijn zichtbaar, herkenbaar en aanspreekbaar aanwezig. De verlichte stad en de groene gordel hebben een standaard handhavingsniveau.

In de brief over toezicht en handhaving (met kenmerk 6406033) hebben wij u al gemeld dat er meer vraag is naar handhaving in de openbare ruimte en dat er weinig flexibiliteit en beperkte integraliteit is. Daarom moet onze handhaving meegroeien met de vraag of herprioriteren, onder andere met het oog op het veranderende gebruik van de openbare ruimte in de binnenstad. Dit zal de komende periode integraal en per concreet project verder worden uitgewerkt.

Vervolg

Na vaststelling door uw raad vormt de inrichtingsleidraad de onderlegger voor de verschillende herinrichtingsprojecten in de binnenstad. Deze projecten zijn benoemd in het Uitvoeringsprogramma 'Ruimte voor jou'.

We zijn nu aan de slag met de concrete planuitwerking en uitvoering van projecten uit het kernpakket. In 2018 willen we ook gaan starten met de eerste verkenningen van andere maatregelen, zoals de herinrichting van de Grote Markt. Eind 2017 leggen we u nog de concrete herziening van de begroting van

het Uitvoeringsprogramma Bestemming Binnenstad voor, als we de effecten kennen van de aanbesteding van Astraat, Brugstraat en Munnekeholm en van de kostenraming van het Voorlopig Ontwerp voor de nieuwe brug over het Schuitendiep. Het volledige uitvoeringsprogramma actualiseren we jaarlijks, in 2018 tegelijkertijd met de andere Meerjarenprogramma's zoals Wonen en Verkeer en Vervoer. Concrete maatregelen en projecten komen vóór uitvoering steeds eerst terug in uw raad, vanzelfsprekend na participatie door alle betrokkenen. Aan uw raad wordt per project het voorlopig ontwerp ter besluitvorming aangeboden en het definitief ontwerp ter informatie. Dan vragen we u ook om een uitvoeringskrediet.

Lange Termijn Agenda

Dit voorstel staat op de LTA van de raad gepland voor behandeling in de raadscommissie beheer en verkeer van woensdag 20 september 2017 en de gemeenteraad van woensdag 27 september 2017.

Daarnaast zijn de herziening van de begroting van het uitvoeringsprogramma eind 2017 en de jaarlijkse actualisatie van het uitvoeringsprogramma vanaf 2018 in december onderdeel van uw Lange Termijn Agenda.

Met vriendelijke groet,
burgemeester en wethouders van Groningen,

de burgemeester,
Peter den Oudsten

de secretaris,
Peter Teesink